

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Cont nr. 49.8.C1

Festivitățile bisericesti de la Cluj

În zilele de 8 și 9 septembrie 1973, la Centrul arhiepiscopesc din Cluj au avut loc festivitățile prilejuate de ridicarea Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului la rangul de Arhiepiscopie, a I. P. S. Teofil la treapta de Arhiepiscop, precum și hirotonirea întru arhiereu și înscăunarea P. S. Justinian Chira Maramureșanul ca Episcop-vicar.

În seara zilei de 8 septembrie a. c., după slujba Vecerniei, în prezența I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, a I. P. S. Arhiepiscop Teofil al Clujului, a P. S. Episcop Vasile al Oradiei și a P. S. Episcop-vicar Emilian Birdaș s-a făcut chemarea la treapta de arhiereu a P. Cuv. arhimandrit Justinian Chira de la Mănăstirea Rohia (jud. Maramureș), pentru postul de Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, ca urmare a propunerii Sinodului Permanent din 11 iunie 1973 și a Decretului Consiliului de Stat, Nr. 385 din 10 iulie 1973.

Duminică, 9 septembrie 1973, în prezența I. P. S. Mitropolit Teoctist al Olteniei, delegatul Prea Fericitului Patriarh Justinian, a I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, a P. S. Episcop Visarion al Aradului și a P. S. Emilian Rășinăreanu, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului; în prezența delegațiilor cultelor religioase din Cluj, în frunte cu conducătorii acestora, Emin. Lor: Nagy Gyula, episcop reformat, György Argay, episcop ev.-lut. S. P., Albert Klein, episcop ev.-lut. C. A. Sibiu, prof. Dr. Erdő János, vicar unitarian Cluj, ș. a.

În prezența reprezentanților Departamentului Cultelor, în frunte cu D-l vicepreședinte Gh. Nenciu; a reprezentanților autorităților locale de stat, a D-lor: Roman Moraru, prim-vicepreședinte al Consiliului Popular al județului Cluj, Aurel Vasilescu, secretar al Consiliului Popular al județului Cluj, Valentin Bota, secretar al Consiliului Popular al județului Maramureș, Romulus Crăciun, secretarul Consiliului Municipiului Cluj, în prezența reprezentanților unor instituții culturale și sanitare, a D-lor: Prof. Dr. Ștefan Pascu, rectorul Universității din Cluj, prof. Ioan Chiricuță, Opreș Cornel și Șt. Șurtea, de la Institutul Medico-Farmaceutic din Cluj; prof. Aurelian Jonașcu, de la Facultatea de științe juridice a Universității din Cluj, ș. a.;

În prezența reprezentanților școlilor de învățământ teologic, a P. C. lor: Conf. Dumitru Popescu de la Institutul Teologic Universitar din București, prof. Milan Șesan și Ioan Zăgrea de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu; Ioan Brie, directorul Seminarului Teologic din Cluj; a deputaților eparhiali și a membrilor Consistorului spiritual; a altor delegații și a unui mare număr de credincioși, în biserica Catedrală, la orele 10 a început oficierea slujbei Sfintei Liturghii arhieresti, de către un înalt sobor, compus din: I. P. S. Sa Nicolae Mladin, Mitropolitul Ardealului, I. P. S. Sa Teofil, Arhiepiscopul Clujului, P. S. Sa Vasile al Oradiei, înconjurați de P. Cuv. Arhimandrit Justinian Chira, iopsifiul ce urma să fie hirotonit întru arhiereu, P. C. Vasile Costin, vicar episcopesc, Oradea, P. C. Milan Șesan, profesor la Institutul Teologic Universitar din Sibiu ș. a., și diaconii: Prof. Ioan Zăgrea și Constantin Voicu, de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, Mihai Sămărghișan (Sibiu) și Simeon Felecan (Cluj).

Înainte de a se începe Sf. Liturghie, iopsifiul Justinian Chira a depus în fața celor trei arhieriei și în auzul tuturor celor prezenți, îndătinata mă-

turire de credință, după rânduiala Bisericii noastre. După binecuvântarea iopsifiului de către I. P. S. Mitropolit Nicolae și după luarea vremii, s-a intrat în Sf. Liturghie.

P. S. Episcop-vicar Justinian Chira, înconjurat de doi diaconi

La vremea rânduită (după Sfinte Dumnezeule...), cei trei Ierarhi din sobor au săvârșit hirotonirea întru arhiereu a iopsifiului Justinian Chira, iar după prezentarea noului hirotonit în fața credincioșilor, cu îndătinatul: „Vrednic este”, de către I. P. S. Sa Mitropolit Nicolae și după îmbrăcarea cu veșmintele arhieresti, noul hirotonit, P. S. Episcop-vicar Justinian a continuat serviciul Sf. Liturghii ca protos.

După încheierea Sf. Liturghii, I. P. S. Arhiepiscop Teofil a citit telegrama trimisă de Prea Fericitul Patriarh Justinian cu prilejul festivităților din această zi.

A urmat apoi cuvântarea I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului. I. P. S. Sa, după ce a făcut o incursiune în trecutul istoric mai îndepărtat și mai apropiat al Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului, a trecut la cel de-al treilea ierarh al reînviatelor Episcopii, I. P. S. Teofil Herineanu, sublinindu-i calitățile și meritele personale. Pentru considerații istorice, pentru considerații actuale în legătură cu importanța orașului Cluj, precum și pentru personalitatea și activitatea I. P. S. Teofil desfășurată aici, Sf. Sinod a hotărât, în ședința din 11 iunie 1973, ridicarea Episcopiei Clujului la rangul de Arhiepiscopie, acordându-i P. S. Teofil rangul de Arhiepiscop. De asemenea a hotărât ca P. Cuv. Justinian Chira, starețul Mănăstirii Rohia, să fie numit Episcop-vicar al acestei Arhiepiscopii.

Felicitând pe I. P. Sa Arhiepiscop Teofil și pe P. S. Episcop-vicar Justinian Maramureșanul și urându-le spor deplin în activitatea lor viitoare, I. P. S. Sa a înmănat I. P. S. Teofil toiagul arhiepiscopesc, iar P. S. Justinian cîrja arhierescă.

A urmat cuvântarea I. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului și Clujului, care, vorbind despre arhieria Mîntuitorului Hristos, a arătat înalta chemare și răspundere pe care o poartă toți cei ridicați la această treaptă. Exprimîndu-și satisfacția și bucuria pentru cauzele îndoitei sărbători de astăzi, I. P. S. Sa a încheiat cu urări de spor în noua chemare P. S. Justinian Maramureșanul, pe care și l-a dorit ca ajutor și colaborator îndeosebi pentru smerenia și râvnă duhovnicească pe care le-a dovedit cu prisosință.

În cuvîntul rostit, P. S. Episcop-vicar Justinian Maramureșanul după ce și-a mărturisit emoția copleșitoare pe care a încercat-o prin hirotonirea în treapta de arhiereu, întrucît își dă seama de importanța și greaua sarcină ce cade pe umerii celui ce poartă omoforul, a arătat că înțelege să-și îndeplinească noua chemare în smerenie, dragoste față de Biserică, de Patrie și de popor. P. S. Sa a mulțumit înaltelor foruri bisericesti și de stat care l-au onorat cu această înălțare, precum și tuturor

Înalți Ierarhi slujitori. De la stînga la dreapta: I. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului și Clujului, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului și P. S. Episcop Vasile al Oradiei

celor ce l-au onorat cu prezența la solemnitățile de astăzi.

La orele 14,30 s-a servit o masă comună, la care au luat cuvîntul și au toastat: I. P. S. Mitropolit Teoctist al Olteniei, în numele Prea Fericitului Patriarh Justinian; Emin. Sa Nagy Juliu, episcop reformat din Cluj; Prof. Lengyel Lorant, citind cuvîntul Em. Sale episcopului ev.-lut. S. P. György Argay din Cluj; Em. Sa Albert Klein, episcop ev.-lut. C. A. din Sibiu; Prof. Erdő János, vicar unitarian din Cluj; P. C. Conf. Dumitru Popescu, în numele Institutului Teologic Universitar din București; P. C. prof. Milan Șesan, în numele Institutului Teologic Universitar din Sibiu; P. C. Ioan Brie, directorul Seminarului Teologic din Cluj; P. C. protopop Bărath Béla, în numele Bisericii Romano-catolice din Cluj; P. C. Iosif Chertes, consilier arhiepiscopesc, în numele Centrului arhiepiscopesc din Cluj.

Au vorbit de asemenea Domnul Gheorghe, Nenciu, vicepreședintele Departamentului Cultelor și Domnul Roman Moraru, prim-vicepreședinte al Consiliului Popular Județean Cluj.

Tuturor vorbitorilor le-au răspuns I. P. S. Arhiepiscop Teofil și P. S. Episcop-vicar Justinian Maramureșanul.

Festivitățile de la Cluj s-au desfășurat într-o atmosferă înălțătoare, avînd o multiplă semnificație: bisericescă și ecumenistă.

Cu acest prilej solemn, redacția „Telegrafului Român” urează I. P. S. Arhiepiscop Teofil, precum și P. S. Episcop-vicar Justinian, ani mulți cu sănătate, bucurie și roade bogate în ogorul Bisericii străbune Ortodoxe Române și al binecuvîntatei noastre Patri.

T. R.

În slujba Bisericii strămoșești

Duminică, 7 octombrie 1973, s-au împlinit 50 de ani de la sfințirea pietrii fundamentale a catedralei ortodoxe din Cluj, cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”.

Sfințirea pietrii fundamentale a catedralei acestei Eparhii sub cîrmuirea canonică a providențialului ierarh Nicolae Ivan a constituit un eveniment important, căci marca începutul unei lucrări monumentale și deosebit de semnificative pentru noi din părțile de sus ale Transilvaniei.

Cu prilejul acestei aniversări socotim deci potrivit să zăbovim puțin asupra evenimentului de la 7 octombrie 1923 cînd Nicolae Ivan — după terminarea ceremonialului de așezare a pietrii fundamentale — a spus, printre altele, aceste cuvinte de permanentă actualitate: „Episcopia Ctitorului Ștefan cel Mare, reînviată ca prin minune din darurile Cerului, are frumoasa misiune de a propovădui de acum încolo pacea, dragostea către deaproapele și va învăța pe credincioșii Bisericii, ca să preamărească pe Dumnezeu. Locașul sfînt, maica bisericilor din Dieceză, se va înălța măreț și ocrotitor, ca un liman de odihnă și întărire sufletească, chemînd pe oameni... pentru ca în umbra lui și în armonia cîntecelor liturgice să-și găsească mîngiere, bunătate și iertare...”

De aici datorită sfîntă de a vesti cuvîntul lui Hristos, de a lămuri pe înțelesul tuturor învățăturile creștine...

Să facem, ca Sionul ce se va ridica să fie nu numai una din cele mai impunătoare catedrale din cîte are țara noastră în cuprinsul ei, ci să fie și un amvon binecuvîntat de Cel de Sus de pe care să răsună glasuri pline de rîvnă pentru cauza Domnului, care să cheme cu convingere și cu dragoste pe credincioșii către o adevărată cunoaștere a învățăturilor Mîntuitorului nostru... spre calea progresului adevărat și cinstit”.

Într-adevăr, această mîndră catedrală — ridicată cu mari strădanii, cu jertfă și sacrificii —

a devenit un amvon al păcii și frățietății, o vatră spirituală a Ortodoxiei străbune, o mîndră catedrală arhiepiscopală din inima Transilvaniei.

În gîndurile marelui ei ctitor, Nicolae Ivan, se oglindesc dragostea deosebită față de țară, dra-

Catedrala arhiepiscopală din Cluj.

gostea lui fierbinte față de popor și năzuințele sale materiale și spirituale.

În opera lui e personificat frumosul, e evocat sentimentul moralității publice, e încorporată virtutea, tendința reală spre desăvîrșire.

Sub acest aspect s-a spus că mitropolitul Andrei Șaguna a inițiat faptele cele mari, de rezonanță istorică ale Bisericii transilvane, între care și reînființarea Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Nicolae Ivan a turnat în fier și a dăltuit în stîncă monumentală catedrală; Nicolae Colan — mai tîrziu mitropolit — a făcut să grăiască aceste pietre prin sobrietatea sa, prin noblețea lui sufletească, prin cultura, bunătatea, predicile sale simțite și mișcătoare, prin conferințele ținute aici în cicluri pe Duminici și sărbători, în posturi și cu alte ocazii binevenite, iar I. P. S. Arhiepiscop Teofil Herineanu a transpus catedrala cea frumoasă, de zid, în inima credincioșilor, a acestor bisericește vii, încălzite de darul lui Dumnezeu, de minunatele învățături ale dumnezeieștii Scripturi și ale Sfinților Părinți, dar mai ales de pilda strălucitoare a ierarhului îmbunătățit în viața duhovnicească.

Astfel acest locaș de rugăciune, ce s-a înălțat pe temelia de nezdruncinat a unei pietre fundamentale durabile și sfințite cu entuziasm, a devenit pentru închinătorii evlavioși nu numai un obiectiv de grandoare, un monument de arhitectură și artă ci și un mijloc permanent de evanghelizare, de primenire sufletească, de înfrățire și unitate în credința strămoșească, de afirmare a duhului ortodox, potrivit Evangheliei, de învioreare interioară, de încîntare și admirație pentru toți cei ce-și abat pașii prin vechea, renăscută și minunată cetate a Clujului, din țară sau de peste hotare.

Pășind în a doua jumătate de veac de existență, catedrala clujeană își continuă lucrarea de slujire a Centrului Eparhial Cluj, ridicat acum la rang de Arhiepiscopie, îndrumînd pe credincioșii români pe calea dragostei de Dumnezeu, de oameni și de Patrie.

Arhim. Varabiil Jitaru

Semănătorii

Ca în orice parabolă și în parabola cu semănătorul, Domnul Hristos, pornind de la lucruri văzute, ne îndrumază mîntuitor spre lucruri care țin de înțelegere. Este o sîmînță văzută, dar este și o sîmînță nevăzută. Sîmînța nevăzută este „cuvîntul”, „cuvîntul Împărăției”, „cuvîntul lui Dumnezeu”, adică învățătura de mîntuire. Și sîmînța văzută și cea nevăzută se seamănă în vederea rodirii. Și una și cealaltă, ca să rodească, are trebuință de pămînt bun. Pămîntul cel bun, pentru sîmînța „cuvîntului lui Dumnezeu”, este „inima curată și bună” (Luca 8, 15). Inima curată și bună este acea așezare sufletească din care lipsesc „grijile bogăției și plăcerile” păcătoase (Luca 8, 14) și care nu-î bătătorită de nepăsarea care uită (Luca 8, 12), nici de iubirea de sine cea pătimășă (Luca 8, 13). Se știe că atunci cînd iubirea pătimășă de sine se înstăpînește în suflet, omul caută ale sale mai mult decît pe cele ale lui Dumnezeu și ale semenilor, iar cuvîntul cel bun nu rodește.

În parabola cu semănătorul, Domnul Hristos ne arată că chiar și sîmînța cea bună, oricît de bună este ea, nu rodește decît dacă ajunge în pămînt bun. Semănătorul seamănă cu nădejde de rodire, sîmînța pe care o seamănă el este „cuvîntul lui Dumnezeu”, deci o sîmînță bună, dar aceasta nu rodește numai dacă ajunge în „inima curată și bună”.

Pe lîngă semănatul cel bun, mai este însă și un semănat rău. Despre semănatul cel rău a vorbit Domnul în parabola cu sîmînța și cu neghina (Matei 13, 24 urm.). În această parabolă ni se spune despre „un om care a semănat sîmînță bună în țarina sa” și de „un om vrăjmaș, care a semănat neghină”. E vorba, deci, în această parabolă despre două feluri de semînțe și despre două feluri de semănători. Sîmînța cea bună o seamănă omul cel bun, iar cea rea o seamănă omul cel rău, „vrăjmașul” binelui. Despre semănătorii de neghină Domnul Hristos spune că sînt „fiii celui rău” (Matei 13, 38). Numai cei răi pot împrăștia în ogorul sufletesc gînduri pricinuitoare de neliniște, de tulburare, de zarvă, de vrajbă și altele asemenea. Numai fiii celui rău, numai cei răi pot fi pricină de răutate. Ei lucrează în ascuns, pe în-

tuneric, dar sîmînța lor iese la lumină și crește împreună cu cele ce ies din sîmînța cea bună.

Semănători pe ogoarele văzute sînt toți aceia care se ocupă cu plugăria și numai ei. Semănători în ogorul sufletesc, răspînditori de gînduri, sînt, însă, toți oamenii; sîntem și fiecare dintre noi.

De cîte ori spunem sau scriem ceva, noi facem lucrare de semănători. Sîmînța pe care o semănăm noi, ca răspînditori de gînduri, nu este altceva decît gîndurile pe care le spunem în cuvinte. Ele, ajungînd în mîntuitor ascultătorilor sau a cititorilor, au o lucrare a lor și se fac pricină de alte gînduri, care, la rîndul lor, se seamănă și rodesc în alte suflete, ducînd mai departe gîndurile din care au pornit.

Domnul Hristos a spus că „din prisosința inimii grăiește gura” (Matei 12, 14) și că „omul cel bun din comoara cea bună scoate cele bune, iar omul cel rău, din comoara lui cea rea scoate afară cele rele” (Matei 12, 35). Cele bune și cele rele, pe care le scoatem din prisosința inimii noastre, vădesc, pe de o parte, cele pe care alții le-au semănat în noi, iar pe de altă parte, cele pe care noi le semănăm în inimile altora.

E știut că orice semănat se face în vederea rodirii. Așa e și cu semănatul sufletesc. E sigur că „ceea ce seamănă omul, aceea va și seceră” (Galateni 6, 7). Adevărul acesta e deplin verificat în cele pămînteste, nu-i totdeauna destul de înțeles în cele sufletești, deoarece secerișul nu-i îndată după semănat.

Dacă nu vrem să se înmulțească răul nici în noi și nici în cei din jurul nostru, să nu vrem nici să-l facem și nici să-l primim, cînd e făcut de alții. Dacă ne știm pe noi înșine semănători, să avem grijă ce semănăm. Să fim cu multă grijă ce semănăm mai ales în sufletele nevinovate ale copilașilor. Mai mult, să fim gata să stăvilim orice semănat care nu înmulțește binele și să smulgem din rădăcina orice neghină, orice buruiiană, care, cu știință sau neștiință, s-ar semăna între cei ce ne înconjoară.

E mare lucru să te și semănător și răspunzător de semînțele pe care le-ai împrăștiat în jurul tău. E mare lucru să și prin osteneala ta ai făcut să se înmulțească roadele pămîntului și prin aceasta te-ai făcut susținător al vieții. Dar viața adevărată pentru noi credincioșii este viața în virtute, viața în Dumnezeu. Cine se socotește să înmulțească în lume lucrarea virtuților, începînd cu propriul său suflet și continuînd cu cei din jurul său, acela seamănă nu numai pentru înmulțirea binelui, a bucuriei în această lume, ci și pentru viața veșnică. Semînțele răspîndite de el au putere lucrătoare în veșnicie.

Prin felul nostru de a fi, de a lucra, de a ne înfățișa în viață, noi aducem încredere sau neîncredere în cele bune și nu-s puține împrăștiile în care ne dăm seama că secerăm ceea ce am semănat în alții și că cei ce au semănat în noi seceră ceea ce au pus în sufletul nostru.

Cu gîndul la bunul Dumnezeu, care face să încolțească, să crească și să se înmulțească roadele pămîntului, să semănăm și noi cele ce se cuvînt pentru înmulțirea roadelor pămîntului, fiecare la locul nostru de muncă, dar în același timp, ca fii ai Bisericii străbune, să semănăm în egală măsură și cele ce rodesc în veșnicie. Să ne păzim cu toată puterea noastră de gîndurile cele rele, pe care Domnul Hristos le aseamănă cu neghina. Să fim treji, să priveghem ca nu cumva, din pricina neluării noastre aminte, vrăjmașul binelui să-și împrăștie răutatea lui în sufletul nostru. Mai presus de toate să fim încredințați că toți sîntem niște semănători și că fiecare dintre noi sîntem răspunzători atît înaintea oamenilor cît și înaintea lui Dumnezeu de ceea ce semănăm cu cuvîntul, cu gîndul și cu fapta.

Să semănăm deci numai ceea ce ne face cinste, ceea ce ne înalță, făcîndu-ne mai buni și mai drepți, ceea ce este bineplăcut lui Dumnezeu și de folos oamenilor.

Ierod. T. Părăianu

Înscăunarea P. S. Episcop Dr. Antim Nica în fruntea Eparhiei Dunării de Jos

Eparhia Dunării de Jos, care în prezent are sub jurisdicția sa pe credincioșii ortodocși din județele Galați, Constanța și Tulcea, este continuatoarea unor străvechi centre creștine și episcopii, ca Tomis, Vicina și altele. Pe teritoriul ei se descoperă, an de an, însemnate vestigii ale trecutului.

În urma pensionării, la cerere, a P. S. Episcop Chesarie Păunescu al Dunării de Jos ajuns la venerabila vîrstă de 86 ani, Colegiul Electoral Bisericesc a ales la 10 iunie 1973, după cum am relatat într-un număr trecut al Telegrafului Român, ca Episcop titular al acestei Eparhii pe P. S. Dr. Antim Nica, vicar patriarhal.

Intronizarea noului Episcop s-a făcut Duminică, 19 august 1973, de către P. F. Patriarh Justinian, în calitate de Mitropolit al Ungro-Vlahiei, și în prezența Î. P. S. Teocist, Mitropolitul Olteniei, a P. S. Episcop Antim al Buzăului, a P. S. Roman Ialomițeanul, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, a P. S. Arhieru-vicar Gherasim Constanțeanul, împreună cu consilierii, protopopii, slujitori din Eparhie și a credincioșilor.

Au participat și delegați ai altor culte de pe teritoriul Eparhiei.

Au fost prezenți de asemenea reprezentanți ai autorităților locale de stat.

După citirea gramatei mitropolitane, P. F. Patriarh Justinian i-a încredințat P. S. Episcop Antim cîrja de arhipăstor al Episcopiei Dunării de Jos și l-a instalat în jețul episcopal, adresîndu-i

cuvinte de aleasă prețuire și recomandîndu-l călduros clerului și credincioșilor din Eparhie, care și-au primit arhipăstorul cu multă bucurie și dragoste de fii duhovnicești.

La agapa tradițională ce a urmat, s-au rostit cuvîntări de către Î. P. S. Mitropolit Teocist al Olteniei, în numele Ierarhilor prezenți și al Sf. Sinod, de pr. Iacob Iosif, în numele comunității romano-catolice din localitate, de P. S. Episcop Ambrozie în numele Mitropoliei creștinilor de Rit Vechi, de Dr. Sami Herșcovici, în numele comunității mozaice locale, de d-l Iacob Mehmet, conducătorul Cultului musulman din România, de delegați ai preoților și credincioșilor din Eparhie.

În numele Departamentului Cultelor a luat cuvîntul Domnul Gheorghe Nenciu, Vicepreședintele Departamentului Cultelor, care, între altele, a subliniat semnificația participării delegaților altor culte la solemnitatea instalării episcopului ortodox de pe aceste locuri, ca o ilustrare a raporturilor de armonie și colaborare dintre culte, încetățenite în Republica Socialistă România.

Răspunzînd aprecierilor și urărilor ce i s-au adresat, P. S. Episcop Antim a mulțumit forurilor superioare de conducere, bisericesti și de stat, pentru încrederea ce i s-a acordat și a asigurat clerul și credincioșii din Eparhie că se va strădui cu dăruire pentru binele lor duhovnicesc și obștesc.

Întru mulți și rodnici ani, Prea Sfințite Părinte!

Rep.

Hirotonirea și instalarea P. S. Roman Ialomițeanul ca Episcop-vicar al Sf. Arhiepiscopii a Bucureștilor

În ședința din 9 iunie 1973, Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, la recomandarea Prea Fericitului Patriarh Justinian, a aprobat ridicarea la treapta de arhieru a P. Cuv. arhim. Roman Stanciu, starețul Mănăstirii Cernica, și numirea P. Cuv. Sale în funcția de Episcop-vicar al Sf. Arhiepiscopii a Bucureștilor, cu titlul de „Ialomițeanul“.

Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România, prin decretul nr. 385/1973, a recunoscut această numire, iar în ziua de 8 august 1973, Dl Prof. Dumitru Dogaru, Președintele Departamentului Cultelor, i-a înmînat înaltul decret într-un cadru festiv.

În ziua de 15 august 1973 — Adormirea Maicii Domnului — în Catedrala patriarhală din București, P. Cuv. arhim. Roman Stanciu a fost hirotonit Arhieru de Prea Fericitul Patriarh Justinian, P. S. Episcop Dr. Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, P. S. Episcop Dr. Antim al Dunării de Jos și P. S. Gherasim Constanțeanul, Episcop-vicar al Eparhiei Dunării de Jos.

Au fost de față Domnul prof. Dumitru Dogaru, Președintele Departamentului Cultelor, și Domnul Gheorghe Nenciu, Vicepreședinte al aceluiași Departament.

După terminarea Sf. Liturghii, Prea Fericitul Patriarh Justinian a ținut un discurs festiv, în care a recomandat credincioșilor, veniți în număr mare în catedrala patriarhală din București, pe P. S. Roman Ialomițeanul, colaborator direct al Prea Fericirii Sale.

Cu acest prilej, Prea Fericirea Sa a reliefat personalitatea, calitățile morale, intelectuale și gospodărești ale noului Episcop-vicar al Sf. Arhiepiscopii a Bucureștilor.

A luat apoi cuvîntul P. S. Episcop-vicar Roman Ialomițeanul, care, în cuvinte profund simțite, a mulțumit Prea Fericirii Sale, Sf. Sinod și Conducerei de Stat pentru cinstea acordată, angajîndu-se să muncească cu rîvnă pentru propășirea Bisericii noastre strămoșești și a scumpei noastre Patrii.

La palatul patriarhal a urmat o masă festivă la care au participat Prea Fericitul Patriarh Justinian și alți Ierarhi și înalți oaspeți, părinți consilieri ai Sf. Arhiepiscopii a Bucureștilor și alți invitați. S-au rostit cuvîntări de salut, tuturor răspunzînd P. S. Roman Ialomițeanul.

Cezar Vasiliu

Glasurile patriei

Așa se numește cartea cuprinzînd o antologie de poezie patriotică românească, apărută în librăriile noastre, din care desprindem faptul că poezia patriotică s-a zămislit și a crescut din zbuciumul vremilor de neliniște și frămîntare, din acel duh de slobozenie și dreptate care a cutremurat și trezit conștiința de sine a poporului român în hotărîtoarele lui ceasuri istorice.

În stihurile ei bate inima vie a poporului, răsună sufletul eroilor căliți în flăcările bătăliilor pentru afirmarea demnității și unității noastre, apărarea pămîntului strămoșesc, înălțarea și binele țării.

Iubirea de patrie este un firesc și puternic simțămînt uman. Este izvor de putere și inspirație care deșteaptă curajul și însuflețirea, trezește avînturi, fecundează inimile, adapă nădejțile, înarmează conștiințele, pregătește sufletele pentru vremuri tot mai bune.

Lumină și pildă, învăț și poruncă, lirica patriotică îmbogățește fondul sufletesc — conținutul de idei — și innobilează simțirea, formează și dezvoltă simțămîntul de comuniune și solidaritate dintre generații; legămîntul cu străbunii, cu cei de acum și cei ce veni-vor după noi.

Cartea „Glasurile patriei“, îngrijită de H. Grănescu și prefațată, amplu și substanțial, de Ion Dodu Bălan, are darul să fie o sinteză cuprinzătoare a cîntecului pămîntului natal și poporului de la începuturile istoriei lui pînă astăzi, a frumuseților de basm, a tradițiilor de luptă și voinicie legendară din întreaga-i existență eroică.

Inspirată din sursa autohtonă, colecția ne aduce înaintea ochilor sufletești oameni mari la înțelepciune și fapte, înfățișări și întâmplări depănate pe aceste meleaguri, tablouri ale zilelor de restriște și înălțare, momente de răscruce cînd profunzimea și măreția încordării epopeice în fața primejdiei au atins piscurile carpatine de dăruire, de pasiune, de jertfă supremă a poporului — stăpînul și stîlpul de sprijin al țării.

Amintirea faptelor de glorie vii constituie un real și valoros ajutor în opera de educare a conștiinței naționale și de îndrumare a maselor spre apărarea, prin muncă constructivă și noi realizări, a cuceririlor sale durabile. Forța de înrîurire și mobilizare a „Glasurilor“ ne călăuzește fără șovăire pe calea datoriei conștiente într-o închină Patriei ce avem curat, frumos, bun, adevărat.

Pr. Gh. Onețiu

Vestigii de culte daco-romane descoperite de acad. C. Daicoviciu în Transilvania

În primăvara acestui an a încetat din viață, la Cluj, venerabilul academician și profesor universitar dr. Constantin Daicoviciu, savant cu renume internațional, istoric, latinist, arheolog de seamă, în vîrstă de 75 de ani.

Distinsul și regretatul profesor și-a început activitatea în domeniul arheologiei încă din anul 1921, chiar ca student, întrevăzîndu-se de atunci calitățile lui de cercetător al trecutului nostru istoric, dînd dovadă de dragoste și pasiune pentru dezgroparea vestigiilor ce poartă pecetea strămoșilor noștri daco-romani.

Între anii 1925 și 1927 a fost bursier al școlii române din Roma, iar după înapoierea în țară, luîndu-și doctoratul, a trecut începînd cu 1928 la catedra de istorie și arheologie a Universității din Cluj.

Numele cărturarului și dascălului C. Daicoviciu este legat și de cetatea Sibiului din timpul durosului refugiu al „Almei Mater Napocensis“ în acest oraș medieval (1940—1945), după odiosul dictat de la Viena, care a frînt Transilvania în două.

În perioada cît a rămas universitatea Daciei Superioare la Sibiu, regretatul profesor și-a extins activitatea de cercetător și arheolog, în munții Orăștiei, după cum urmează: în anii 1942—1944 la Costești, 1944 în castrul roman de la Luncani-Hunedoara, tot în 1944 în așezări dace răzlețe de la Luncani. Dar în 1942, 1943, 1944 a insistat mai mult la Sarmizegetusa-Grădiștea Muscelului, publicînd în urma acestor săpături valoroasa lucrare „Transilvania în antichitate“ (1943), pe vre-

mea ei o lucrare magistrală, care se mai poate utiliza și astăzi, avînd o bibliografie foarte bogată.

Adresîndu-ne celui mai apropiat colaborator al distinsului arheolog din vremea respectivă, profesorul universitar Nicolae Lupu, de la Facultatea sibiiană de filologie și istorie, pe atunci student, acesta ne-a împărtășit următoarele amănunte:

... „La Sarmizegetusa dacică au fost descoperite sanctuare de formă rectangulară din care se mai păstrau bazele de piatră ale coloanelor. Asemenea sanctuare s-au descoperit la Costești, apoi în apropiere de cetatea de la Blidaru, precum și în cetatea de la Piatra Roșie.

În „incinta sacră“ de la Sarmizegetusa au fost puse în evidență urmele unui sanctuar circular, despre care savantul Pârvan credea că reprezintă un monument funerar, iar D. M. Teodorescu, precursorul lui Constantin Daicoviciu în cerc-

(Continuare în pag. 4)

Vestigii de culte dacoromane...

(Urmare din pag. 3)

tarea cetăților dacice din Munții Oraștiei, socotea că reprezintă un sanctuar al zeului solar adorat de daci. Acest sanctuar se compune din stâlpi groși de lemn, în mijlocul cărora se află o incintă în formă de potcoavă, construită tot din stâlpi groși de lemn.

Hadrian Daicoviciu ocupându-se de acel monument îl consideră drept sanctuar-calendar.

La Sarmizegetusa romană (de lângă Hațeg) C. Daicoviciu a pus în evidență pentru prima dată resturile unei construcții în curtea căreia se afla un altar pe care se aduceau jertfe în cinstea împăratului și a Romei, de către sacerdoți care se dedicau cultului împăratului, numiți augustali. Clădirea purta denumirea de „Aedes Augustalium” — a încheiat dl. prof. N. Lupu.

Cercetările în domeniul săpăturilor arheologice din Munții Oraștiei au continuat însă și după eliberare, sub supravegherea regretatului profesor, chiar și de foștii săi elevi, scoțându-se la suprafață vestigiile de apărare ale dacilor — Cetatea cea mare de pe Dealul Grădiștei (Sarmizegetusa dacă) — care atestă civilizația superioară a daci-

lor liberi, contribuindu-se astfel la studierea formării poporului român.

Acestor cercetări se datoresc alte lucrări de seamă ale cărturarului și omului de știință dr. C. Daicoviciu, ca „Sarmizegetusa sau Olimpia Traiană”, „Dacica” ș. a. m. d., în care s-a argumentat în mod științific și material continuitatea romanilor în Dacia.

Constantin Daicoviciu a fost președinte al Comisiei monumentelor istorice, director al Institutului de studii clasice și al Institutului de istorie și arheologie din Cluj, președinte al secției de istorie a Academiei Republicii Socialiste România — al cărui membru activ era — rector al Universității clujene, membru al Consiliului de Stat — funcții și calități care i-au adus în viață cele mai înalte titluri, distincții și ordine din țară și din străinătate, dar fiind și membru al Academiei Austriece de științe ca și al altor societăți străine s-a bucurat de un mare prestigiu peste hotare, conferindu-i-se, nu cu mult înainte de a se stinge din viață, premiul „Herder” al Universității vieneze etc.

Nicolae D. Găvozdea

Prăznuirea Sf. Iosif cel Nou de la Partoș

Ca și în alți ani, la catedrala mitropolitană din Timișoara a avut loc prăznuirea Sfințului Iosif cel Nou de la Partoș, fost mitropolit al Banatului între anii 1650—1653. Pomenirea Sfințului, fixată în calendar la data de 15 septembrie, a început o dată cu vecernia din seara zilei de 14 septembrie, după ce, la vecernia din Duminică precedentă, corul catedralei a executat, potrivit obiceiului, Oratoriul Sfințului Iosif de la Partoș, compoziția maestrului Filaret Barbu. Vecernia din praznicul a fost oficiată de înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului, împreună cu un sobor de preoți și diaconi. În cadrul acestui serviciu religios, racla cu osemintele Sfințului a fost luată de pe postamentul ei obișnuit și după ce s-a înconjurat biserica a fost depusă pe solee, în fața ușilor împărătești. Aici s-a deschis, oferindu-se astfel credincioșilor posibilitatea de a venera sfintele moaște. În cadrul vecerniei, P. C. părinte Constantin Comșulea, consilier eparhial, a vorbit credincioșilor despre Sfinți, pedagogi ai virtuții. După terminarea slujbei, preoți anume rânduieți, împreună cu mulți credincioși au rămas în priveghere. În acest timp s-au oficiat paraclise și acatiste și s-au făcut diferite rugăciuni particulare celor ce au cerut. În dimineața zilei de 15 septembrie, adică în ziua praznicului, s-a oficiat utrenia și maslul de obște, iar la ora 9,30 a început Sf. Liturghie arhierască, săvârșită de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului. În cursul ei, la momentele potrivite, diaconul Gruia Ignea, secretar eparhial, a fost hirotonit preot, iar doctorandul în Teologie, D. Pogan, pedagog la Seminarul teologic din Caransebeș, a fost hirotonit diacon. După cuvântul de învățătură al înalt Prea Sfinției Sale s-a făcut cuminizarea credincioșilor, care s-au pregătit a primi această Sfințită Taină. După masă la ora 18 s-a oficiat vecernia, de către Î. P. S. Mitropolit Nicolae. În cursul slujbei racla cu osemintele Sfințului Iosif cel Nou a fost dusă în fața sfințului altar la locul ei de pe postament, iar înainte de sfârșitul slujbei P. Cuv. arhimandrit Timotei Sevicu, vicar eparhial, a vorbit despre personalitatea Sfințului Iosif cel Nou, după care corul catedralei a cântat „Requiemul”, compus tot de maestrul Filaret Barbu.

Sărbătorirea Sfințului Iosif cel Nou de la Partoș s-a făcut și în cuprinsul Eparhiei timișorene cu osebite la bisericile care îl au drept hram sau patron duhovnicesc.

Prot. Gheorghe Geția

Sfinții mucenici Zenovie și Zenovia

În orice activitate pe țărîm obștesc au existat și vor exista oameni, care excelează prin muncă, destoinicie, prin corectitudinea lor, unii mergînd chiar pînă la eroism.

Și în Biserica creștină s-au format credincioși, care cu deplin devotament au urmat lui Hristos Mîntuitorul nostru, au dus o viață cinstită, demnă, luptînd cu ispitele și păcatele. Avînd o credință dreaptă și luminată, precum și o viață creștină adevărată, ei devin astfel pilde de urmat pentru noi credincioși.

De aceea Sf. Biserica a rînduit din vremuri străvechi cinstirea Sfinților, acei „casnici și prieteni ai lui Dumnezeu”, care, prin credința și pilda vieții lor, au devenit pentru toți creștinii adevărate modele de virtute.

Ceata Sfinților este mare. Despre ei s-au scris și se scrie mereu. Unii sînt cunoscuți de credincioși într-o măsură mai mare, alții sînt mai puțin cunoscuți. Printre cei din urmă se numără și Sfinții mucenici Zenovie și Zenovia, pentru care motiv socotim potrivit să însăilăm cîteva rînduri despre ei.

Sf. mucenici Zenovie și sora sa Zenovia sînt vlăstare ale unor buni credincioși din părțile Ciliciei. De mici, părinții lor au căutat să-i crească în cinste, în dragoste față de Hristos-Domnul și față de oameni, imprimîndu-le în sufletele lor curate principiile umanitare ale Sf. Evangheliei.

În urma unei nefaste întîmplări, ambii părinți trec la cele veșnice. Ei rămîn orfani de tineri. De la părinți le-au rămas multe bunuri materiale. Însă ei nu s-au lăsat ademeniți de viața cea trîndavă și îmbuibată a bogaților, ci, urmînd poruncilor Mîntuitorului Hristos, și-au ales o cale austeră, înfrînată și de muncă cinstită. Așa Zenovia a încredințat partea sa de avuție fratelui ei Zenovie, ducînd o viață neprihănită, în modestie în cele materiale, în muncă și rugăciune, după rînduilele mănăstirești.

Nici Zenovie nu se lasă mai prejos; împarte avuția la cei neajutorați ducînd o viață smerită, de rugăciune și de muncă cu brațele, ajutînd pe mulți infirmi și săraci. În același timp, cu multă răvnă propovăduia cu cuvîntul și cu pilda faptelor bune, credința creștină și pe mulți îi aducea în sînul Bisericii lui Hristos. Pentru bunătatea, dragostea și zelul său a fost rînduit episcop al cetății Egheilor, păstorind cu vrednicie mulți ani.

Pornindu-se prigoana cea mare din porunca împăratului Dioclețian (284—305) împotriva creștinilor, Sf. Zenovie a fost adus înaintea dregătorului Lisie, care i-a poruncit să se închine la idoli. Desigur că Sf. Zenovie nu s-a înfricoșat în nici un fel de amenințare refuzînd și mărturisind că el se închină numai lui Hristos, care este „Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat” nu unor închipuiri deșarte.

Sf. Zenovia auzind că fratele său îndură pri-goane pentru Hristos, a mers la Lisie dregătorul

și i-a mărturisit că și ea este creștină. Amîndoi au suferit, dar nu s-au lepădat de Hristos. În ziua de 30 octombrie (anul nu se știe sigur) li s-au tăiat capetele din porunca necugetată a împăratului.

Se cuvine deci ca și noi credincioși de azi să urmărim pilda de consecvență, de muncă cinstită, de rugăciune sinceră a Sf. Mucenici Zenovie și Zenovia și a tuturor Sfinților. Să fim strînși uniți în jurul Bisericii Ortodoxe, Biserica moșilor și strămoșilor noștri, fiind în același timp fii vrednici ai Patriei dragi.

Pr. Zenovie Moșoiu

GINDURI CREȘTINE

— „Și cel ce nu-și ia crucea și nu-mi urmează Mie nu este vrednic de Mine”
(Matei 10, 38).

Adesea se aude la orice împrejurare din gura unor creștini expresia: „Ce să facem, așa i-a fost scris, așa a hotărît Dumnezeu, Dumnezeu e bun” și cu aceasta s-au epuizat întreaga osteneală personală, de credință și răspundere morală a acestui creștin. El crede astfel că poate privi mai departe pasiv la ceea ce se întîmplă în jurul lui și la ce de fapt ar fi trebuit să contribuie prin acțiunea sa. Adică, după limbaj biblic, nu-și ia crucea vieții sale în serios, ca să urmeze conștient și lucrativ pe Mîntuitorul.

Față de o astfel de atitudine se pronunță Sf. Ioan Gură de Aur: mulți credincioși cred că viața lor este de mai dinainte stabilită, că soarta îi hotărăște binele și răul. Dar Fiul lui Dumnezeu, Mîntuitorul Iisus Hristos, nu a arătat nicăieri o astfel de determinare externă — predestinată — din partea nici a stelelor, nici a sorții, nici a lui Dumnezeu. Dimpotrivă refuza o astfel de credință ca superstiție și afirma că fiecare următor al Evangheliei Sale este direct răspunzător pentru ceea ce face. În acest sens există între oameni lămurirea, poava, educația și altele. În plus, dacă Dumnezeu ar determina către credincios binele și răul, atunci de ce Mîntuitorul prezenta în mod zguduitor Judecata finală, la care fiecare va răspunde pentru faptele sale săvârșite din libertatea voii? (Matei cap. 24 și 25). Judecata este, deci odată cu ea și răspunderea personală pentru fapte. În acest sens îndemna Mîntuitorul: „privegheați” (Matei 25, 13), arătînd că fiecare răspunde pentru gîndurile, cuvintele și faptele sale!

Prof. M. Șesan

Troița

Sfință Troiță străbună,
La răscruce așezată,
Tu păstrezi mereu icoana
Vremilor de altădată.

Căci veghezi și azi statornic,
Pașnică și solitară,
Cu același Sfinț în cuie,
Cum te știm de-odinioară;

Credincioșii noștri-și pleacă,
Fruntea-n fața ta pios,
Invocînd sfințitul nume-al
Milostivului Hristos.

... Numai eu, ca fiul biblic,
Dus prin cele lumi străine,
Tot mai rar mi-aduc aminte,
Sfință Troiță, de tine...

Dar cînd te revăd simt pieptul
Cum începe să tresalte
Și-atunci întreaga-mi ființă
Se ridică la cele înalte...

Ioan Filipoiu

Informăm onorații noștri cititori că, începînd cu 1 ianuarie 1974, costul unui abonament anual la „Telegraful Român” va fi de 25 lei.

Reînnoirea abonamentelor pe 1974 se face pînă în 15 ianuarie 1974.

Abonamentele neachitate în timp util se sistează.